

ELŐSZÓ

A *TOP 2000 orosz szó* című szótár egyesíti a szótárak és a társalgási könyvek nyújtotta előnyöket. Az orosz nyelv 2000 olyan alapvető szavát tartalmazza, amelyek segítségével a nyelvhasználó könnyen elboldogul a mindennapi életben. A szótárban helyet kaptak nemcsak a mindennapi életben használt legfontosabb szavak (*здáние* 'épület', *находить / найти* 'talál', *известный* 'híres'), a legújabb technikai vívmányok (*компьютер* 'számítógép', *посудомоечная машина* 'mosogatógép', *электронное письмо* 'ímél'), hanem az Oroszországot, az orosz kultúrát felidézõ szavak (*Кремль* 'Kreml', *матрешка* 'matrjoska', *самовар* 'szamovár') is.

A *TOP 2000 orosz szó* című szótár minden egyes orosz szónak megadja a magyar megfelelőjét. A kiadvány az orosz szavakat egy-egy találó orosz példamondattal világítja meg, és a szótár tartalmazza párhuzamosan az orosz példamondatok hű magyar fordítását is.

A *TOP 2000 orosz szó* című kiadvány így az egyik leghatékonyabb segédeszköz a legfontosabb orosz szavak megtanulásához, mivel a példamondatok életszerű szituációkba helyezik a szavakat, és ezzel hozzájárulnak ahhoz, hogy később könnyen felidézzék őket.

ÚTMUTATÓ A SZÓTÁR HASZNÁLATÁHOZ

Egy ilyen terjedelmű kiadvány nem törekedhet arra, hogy a szavak bemutatása mellett az orosz nyelv bonyolult alaktanát is részletesen leírja. Ennek ellenére a szavak mondatbeli szerepén túl a példamondatokból sok egyéb ismeret is meríthető: kiderülhet a főnevek és az igék ragozása, a magyaréval egyező vagy attól eltérő vonzatok és sok más egyéb nyelvtani finomság.

A szavak hangsúlyát a napjainkban elterjedt leggyakoribb módon, a magánhangzóra tett vesszővel jelöljük: *Я потерял свою самую хорошую расчёску*. Ez alól csak a *ě* betű kivétel, mivel mindig hangsúlyos szótagot jelent. Korábban, amikor a szövegeket még gépelték és nyomdában szedték, gyakran alkalmazták a félkövér betűtípust vagy az aláhúzást is (*Я потерял свою самую хорошую расчёску* / *Я потерял свою самую хорошую расчёску*).

A szótárban minden orosz szónak csupán egyetlen magyar megfelelőjét adjuk meg. A megadott jelentés a szónak minden esetben a leggyakoribb és legfontosabb jelentése. A többjelentésű szavakat (mivel a magyarban más-más szóval fordítandók) felső indexszel jelöljük: *котóрыи*¹ 'aki', *котóрыи*² 'amely'. Ebben tehát szótárunk eltér attól a gyakorlattól, hogy egyazon szó különféle jelentéseit egy szócikkben, egymástól számozással elválasztva közölje.

A más szótárakban szereplő mondatok gyakran nem életszerűek, hanem természetellenesek. Ugyanis az életben minden mondat valamilyen kommunikációs helyzetben hangzik el, s összefüggésrendszeréből kiragadva nehéz kiválasztani, hogy a lehetséges fordítások közül melyik kerüljön bele a kötetbe. Aszerint, hogy a mondat mely részeit hangsúlyozzuk, változik a mondat szerkezete. Fordításkor igyekeztünk a lehető legsemlegesebb mondatot választani.

Stilisztikai szempontból a XXI. századi nyelvhasználatot vettük mérvadónak. Éppen ezért a *Как давно ты ухаживаешь за ней?* mondat fordítása 'Mióta jársz vele?', bár ugyanezt korábban így mondtuk: 'Mióta csapod neki a szelet?'

A legfontosabb szófajok a következőképp kerülnek bemutatásra:

Főnév

Egyes vagy (ha csak többes számban használatos, pl. *ворота* 'kapu') többes szám alanyesetben áll. Előfordul, hogy az oroszban szó szerkezet felel meg a magyar összetett vagy jelzős főnévnek: *время года* 'évszak', *зубная щётка* 'fogkefe'.

Melléknév

Csak a hímnemű alakot adjuk meg, ebből könnyűszerrel képezhető a többi is. Ha az orosz melléknév vonzata eltér a magyarétól, az a példamondatból kiderül: *Виктор Глушков известен своими научными результатами* (eszközhatározó eset) 'Viktor Gluskov tudományos eredményeiről híres'.

Számnév

Húszig szerepelnek mind a tö-, mind a sorszámnevek, százig pedig a tízesek. A sorszámneveknél csak a hímnemű alakot adjuk meg.

Névmás

A névmások gazdag jelentésárnyalatokat képesek kifejezni, mindezek bemutatására nincs mód. A példák a leggyakoribb használatukat illusztrálják.

Számos kérdő névmás vonatkozó névmásként is használatos, de ezt külön szócikkben nem tüntettük fel.

Ige

A cselekvést a legváltozatosabb módon kifejező ige minden nyelvben a legbonyolultabb, legösszetettebb szófaj. A szláv nyelvekben – s így az oroszban is – az igeszemlélet (igeaspektus) a külföldiek számára legtöbb gondot okozó jelenség. Minden ige vagy folyamatos, vagy befejezett szemléletű (ritkábban mindkettő: ezek a kétszemléletű igék). Szótárunkban az igepároknál először a folyamatos, majd a befejezett szemléletű alak áll. Természetesen, ha az adott jelentést a folyamatos vagy a befejezett alakú ige egyedül testesíti meg, igepárról nem lehet szó.

A példamondatok tartalmazzák az ige tipikus vonzatát (vagy vonzatait) is, pl.: *Отéч удáрил кулакóм nó столу* 'Apa öklével az asztalra csapott' (*vmivel vmire csap*).

Elöljárósó

Legtöbb egyszerű orosz előljárósó több esetet is vonz, és magyarra sokféleképp fordítható. Éppen ezért kötetünkbe csak az egyszerűbbeket, az igen gyakoriakat vettük fel. A példamondatok számos adalékkal szolgálnak a többi használatát illetően is.

A *TOP 2000 orosz szó* című szótár egyszerű szerkezetével hasznos mindazoknak, akik az orosz nyelvvel most kezdenek megismerkedni, de azok is haszonnal forgathatják, akik korábbi – mára már elhalványult – orosz tudásukat kívánják fölleveníteni.